

Date: 19th November-2024

OBRAZLI XOTIRA KICHIK MAKTAB YOSHI O'QUVCHILARIGA XORIJIY
TILLARNI O'RGATISH VOSITASI SIFATIDA

Sharapova Dildora Baxtiyarovna

International school of finance and technology science instituti o'qituvchisi ,
Psixologiya fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD), sharapovad@isft.uz

Mamatxonova Zebiniso Mansur qizi

International school of finance and technology science instituti Xorijiy til va
adabiyot yo'nalishi, 1-bosqich , 24-XTA-01 guruhi talabasi,
mamathanovazebo35@gmail.com

Yerjanboyeva Janayim Maxammadali qizi

International school of finance and technology science instituti Xorijiy til va
adabiyot yo'nalishi, 1-bosqich , 24-XTA-01 guruhi talabasi,
janayim.yerjanbayeva@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada obrazli xotiraning kichik maktab yoshi o'quvchilariga xorijiy tillarni o'rgatishdagi samaradorligi o'rganiladi. Bolalar psixologiyasi va xotira jarayonlarini tahlil qilish orqali, obrazli xotiraning vizual va audial vositalari yordamida bilimlarni mustahkamlashdagi roli aniqlanadi. Tadqiqot natijalari o'quvchilarning til o'zlashtirish jarayonini qiziqarli va interaktiv qiluvchi yondashuvlarning pedagogik ahamiyatini ochib beradi.

Abstract: This scientific article explores the effectiveness of imagery memory in teaching foreign languages to elementary school students. By analyzing child psychology and memory processes, the role of imagery memory in reinforcing knowledge through visual and auditory tools is identified. The findings highlight the pedagogical significance of engaging and interactive approaches in the language acquisition process.

Аннотация: В данной научной статье рассматривается эффективность образной памяти в обучении иностранным языкам детей младшего школьного возраста. Путем анализа психологии детей и процессов памяти выявляется роль образной памяти в укреплении знаний с помощью визуальных и аудиовизуальных инструментов. Результаты исследования подчеркивают педагогическое значение увлекательных и интерактивных подходов в процессе овладения языком.

Bugungi globallashuv davrida bir nechta xorijiy tillarni bilish nafaqat muloqot, balki madaniy o'zaro tushunish va professional o'sish uchun zarur bo'lib qolmoqda. Ayniqsa, kichik maktab yoshi o'quvchilarida miya rivojlanishining maxsus davri bo'lib, bu yoshda til o'rganish qobiliyati eng yuqori darajada bo'ladi. Ammo til o'rgatish jarayonida samaradorlikka erishish uchun o'qituvchilar innovatsion va ijodiy yondashuvlardan foydalanishi lozim.

Obrazli xotira bolalarning bilimlarni qabul qilish va eslab qolish qobiliyatiga sezilarli ta'sir qiladi. Ular rang-barang obrazlar va jonli tasavvurlar orqali ma'lumotlarni

Date: 19th November-2024

miyasida mustahkamlab, til o'rganish jarayonini yengillashtiradi. Obrazli xotiradan amaliyotda foydalanishda quyidagi xotira turlarini ta'kidlab o'tish mumkin:

1. Vizual yordam vositalari – rangli rasmlar, diagrammalar va animatsiyalar yordamida yangi so'zlarni taqdim etish o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va ularni chuqurroq o'rganishga rag'batlantiradi. Masalan, hayvon nomlarini o'rgatishda, har bir hayvonning rasmidan foydalanish ularning xotirasida aniq tasvir paydo bo'lishiga olib keladi. Bu vositalar mavhum tushunchalarni bolalar uchun osonroq va tushunarliroq qiladi. Shuningdek, vizual yordamlar so'zlarning ma'nosini yaxshiroq tushunishga va ularni mantiqan bog'lashga yordam beradi.

2. Assotsiativ eslab qolish – tasavvurlar yordamida o'quvchilar so'zlarni mantiqiy yoki hissiy bog'lanishlar orqali o'zlashtiradilar. Misol uchun, "sun" so'zini o'rgatishda, uni bolalarga quyoshning iliq nurlari va yorituvchi xususiyatlarini eslatish orqali bog'lash mumkin. Bu metod so'zlarning ma'nolarini esda qoldirish uchun aniq va shaxsiy tajribalarga asoslanadi, xotira jarayonini kuchaytiradi va bolalarning so'z boyligini rivojlantiradi.

3. Harakat va dramatisatsiya – o'quvchilar o'rganilayotgan materialni harakatlar yoki dramatik sahnalar orqali eslab qoladilar. Bu usul qiziqarli va interaktiv bo'lib, bolalarning xotirasida kuchli obrazlar hosil bo'lishiga yordam beradi. Masalan, harakat fe'llarini o'rgatishda o'quvchilar ularni amalda bajarish orqali mustahkamlashadi. Bunday interaktiv darslar materialni chuqurroq o'zlashtirish va o'zlashtirgan so'zlarni faol qo'llash imkonini beradi.

4. Hikoyalar va qahramonlar – kichik yoshdagi bolalarga hikoyalar orqali yangi so'zlarni o'rgatish obrazli xotira uchun qulay sharoit yaratadi. Hikoya ichidagi qahramonlarning harakatlari va vaziyatlari til o'rganishni yanada qiziqarli qiladi. Bolalar hikoyalar orqali so'zlarni yaxshiroq eslab qolishadi va ularni keyinchalik turli holatlarda qo'llashga o'rganadilar. Hikoyalar, shuningdek, bolalarda ijodiy tasavvur va qiziqishni rivojlantiradi.

5. Obrazli xotira yondashuvini amalga oshirish usullari – obrazli xotirani kuchaytiruvchi vositalardan foydalanish, masalan, flesh kartalar, o'yinlar va multimedia, kichik maktab o'quvchilariga samarali yordam beradi. Flesh kartalar so'z va tasvirlarni bog'lab, ta'lim jarayonini vizual va interaktiv qiladi. "Kim bu?" yoki "Rasmni top" kabi o'yinlar yangi so'zlarni mustahkamlashda foydali. Rang-barang kitoblar va multimedia materiallari, masalan, videolar va audiolar, bolalarga turli sezgi orqali yangi so'zlarni eslab qolishga yordam beradi.

Xulosa qilib aytganda, obrazli xotira usulidan foydalanish kichik maktab yoshidagi o'quvchilarga xorijiy tillarni qiziqarli va samarali o'rgatishda katta yordam beradi. Bu usul orqali bolalar materialni ko'proq esda saqlab qoladilar, shuningdek, kichik maktab yoshidagi bolalarni til o'rganishga jalb qilish osonlashadi.

Date: 19th November-2024

FOYDALANILGAN ADABIYOT RO‘YXATI:

1. Scott Thornbury – How to Teach Vocabulary: So'z boyligini samarali o'rgatish metodlari, vizual va eshitish yondashuvlari haqida.
2. H. Douglas Brown – Principles of Language Learning and Teaching: Til o'rganish jarayonida kognitiv yondashuvlar va xotira ahamiyatini tahlil qiladi.
3. Lynne Cameron – Teaching Languages to Young Learners: Yosh o'quvchilarga xorijiy tillarni o'rgatishda innovatsion metodlarning o'rni.
4. Jeremy Harmer – The Practice of English Language Teaching: Til o'qitish amaliyotida obrazli yondashuv va o'yin elementlarining ahamiyati.
5. Elizabeth L. Jarman – Creating a Space for Learning: Bolalar uchun maxsus ta'lim muhitini yaratishning vizual va hissiy jihatlari.
6. Baxtiyarovna, S. D. (2022). Xotira: mustahkamlash yo'llari, usullari va vositalari. *Scientific Impulse*, 1(4), 328-333.
7. Baxtiyarovna, S. D., Gavhar, G., & Jasmina, N. (2022). Pedagogik faoliyatda kreativ yondoshuv. *Scientific Impulse*, 1(3), 385-388.
8. Baxtiyarovna, S. D. Shukurullo o'gli, NJ (2022). Tibbiyot xodimlarining hissiy-emotsional xususiyatlari. *Scientific Impulse*, 1(3), 439-443.
9. Якубова, Г. А., & Олимжонова, З. Б. Қ. (2022). Мактабгача ёшдаги болаларнинг психофизиологик ривожланиши. *Central Asian Academic Journal of Scientific Research*, 2(5), 681-689.
10. Ziynat, O., & Nafosat, S. (2023). Psixologiyada ong va ong haqidagi nazariyalar. *Scientific Impulse*, 1(8), 857-860.

